

1. Zemljovlasnik je zainteresiran za blagostanje društva, kaže se u nacionalnoekonomskim načelima, on je zainteresiran za napredak njegova stanovništva, za umjetničku proizvodnju, za povećanje potrebe društva, jednom rečju za porast bogatstva, a taj porast je, prema našim dosadašnjim razmatranjima, indentičan s porastom bijede i ropstva. Odnos između povećanja stanarine i povećanja bijede je primjer interesa zemljovlasnika za društvo, jer s porastom stanarine raste zemljišna renta, kamata od zemljišta na kojem stoji neka kuća.

2. Prema samim nacionalnim ekonomistima interes zemljovlasnika je neprijateljska suprotnost interesu zakupca; dakle, znatnom dijelu društva.

3. Budući da zemljovlasnik može od zakupca zahtijevati utoliko više rente ukoliko zakupac plaća manju nadnicu, i budući da zakupac utoliko više snizuje nadnicu ukoliko zemljovlasnik više zahteva rente, to je interes zemljovlasnika isto tako neprijateljski prema interesu bezemljaša kao interes vlasnika manufakturnih radnika prema njihovim radnicima. Interes zemljoposjednika također snizuje nadnicu na minimum.

4. Budući da realno sniženje cijene manufakturnih proizvoda povisuje zemljišnu rentu, zemljoposjednik je, dakle, direktno zainteresiran za snižavanje nadnice manufakturnih radnika, za konkurenciju među kapitalistima, za hiperprodukciju, za cjelokupnu manufakturnu bijedu.

5. Ako je, dakle, interes zemljovlasnika daleko od toga da bude identičan sa interesom društva, u neprijateljskoj suprotnosti s interesom zakupaca, bezemljaša, manufakturnih radnika i kapitalista, onda nije identičan ni interes jednog zemljovlasnika s interesom drugoga, i to zbog konkurencije koju ćemo sada razmotriti.

Uzevši općenito, veliki i mali zemljoposjed odnose se kao veliki i mali kapital. Međutim, k tome još pridolaze specijalne okolnosti koje na isti način nužno uzrokuju akumulaciju velikog zemljoposjeda i gutanja malenog.

1. Broj radnika i orudja nigde više ne opada srazmjerno s veličinom kapitala nego kod zemljišnog posjeda. Isto tako, mogućnost svestranog iskorišćavanja, uštede proizvodnih troškova, vješte podjele rada nigdje s veličinom kapitala ne raste više nego kod zemljišnog posjeda. Ma kako bio mali komad zemlje, orudja za rad koja su mu potrebna, kao plug,